

ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ 1873

Συνουσία φιλομούσων ἐν ἐργατηρίῳ καλλιτέχνου. (Εἰκὼν Λουκιανοῦ Moreau).

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ

ΕΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙῳ ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΟΥ

Διὰ τῆς εἰκόνης ταύτης ὁ ζωγράφος ἐπεβόλετο νὰ ἐπιδείξῃ τὴν εὐχέρειαν αὐτοῦ περὶ τὴν παράστασιν πολυτελῶν καὶ ποικίλων ἀντικειμένων, καὶ τὴν ἀπο-

[ΜΟΥΣΕΙΟΝ—ΤΟΜ. Α΄.]

τύπωσιν τῶν αἰσθημάτων, τὰ ὅποια ἐμποεῖ εἰς τοὺς φιλομούσους ἢ ἀκρόασις τῆς μουσικῆς. Καὶ νομίζομεν ὅτι, ἂν τις ἀποβλέψῃ εἰς τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν τεχνουργημάτων, δι' ὧν τὸ δωμάτιον κοσμεῖται, ὡς καὶ εἰς τὰ πρόσωπα τῶν κυριῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ ἀκροατήριον τῆς συναυλίας, ἂν ἐκτελοῦσιν οἱ ἐν τῇ γωνίᾳ τῆς εἰκόνης νέοι, ἂν εἰς ταῦτα,

λέγομεν, ἀποβλέψῃ τις, θέλει βεβχίως ὁμολογήσει ὅτι ὁ ζωγράφος ἐπέτυχε, καὶ ὅτι κατέχει τὴν διπλὴν τέχνην, τὴν λαλοῦσαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τὴν λαλοῦσαν εἰς τὰς καρδίαις.

ΠΕΡΙ ΠΙΘΗΚΩΝ

Γενικά τινα. — Πιθηκοὶ τοῦ παλαιοῦ κόσμου. — Οὐραγγουτάγκος. — Κυνοκέφαλοι (Βαβουί. Ἀμαδρυάς).

Ἀνωτέρω ἐν σελ. 27 εἰπόντες τινὰ περὶ τοῦ ἐν τῷ δάσει τῆς Βουλώνης Ζωολογικοῦ κήπου, ὑπεσχέθημεν ὅτι θέλομεν ὁμιλήσει καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῷ πιθήκων, τοὺς ὁποίους παριστᾷ ἡ ἐν σελ. 28 εἰκὼν. Τοῦτο ποιοῦντες σήμερον δὲν νομίζομεν ἄσκοπον νὰ προτάξωμεν γενικώτερα τινα περὶ πιθήκων, βιογραφοῦντες τρόπον τινὰ τὰ περιέργα ταῦτα ζῶα, τὰ ὁποῖα οἱ μὲν Ἴνδοι εἰς ἄκρον σέβονται, κτίζοντες εἰς τιμὴν αὐτῶν καὶ ναοὺς, οἱ δὲ Ἀραβες τοῦναντίον θεωροῦσιν ὡς κατηραμένους ἀνθρώπους, μεταμορφωθέντας πρὸς τιμωρίαν τῶν οὕτω πως ὑπὸ τοῦ Ἀλλάχ, καὶ ἐπὶ τῆς μορφῆς αὐτῶν διακρίνουσι τὴν μορφήν τοῦ διαβόλου συνηνωμένην μετὰ τῆς μορφῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Ὅπως ἐκ τῶν ζῶων τὰ ἔχοντα τέσσαρας πόδας λέγονται τετράποδα, οὕτω καὶ οἱ πίθηκοι λέγονται ζῶα τετράχειρα, διότι ἀντὶ τεσσάρων ποδῶν, ἔχουσι τέσσαρας χεῖρας· καὶ διὰ τοῦτο εὐκολώτερον μὲν ἀναρριχῶνται, δυσκολώτερον δὲ βαδιζοῦσι. Ζῶσι δὲ εἰς θερμοὺς τόπους, ἰδίως δὲ ἐν Ἀμερικῇ καὶ Ἀσίᾳ. Ἐν Εὐρώπῃ δὲ ἐν μόνον εἶδος πιθήκων σώζεται, καὶ τούτου μία μόνον ἀγέλη εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν βράχων τοῦ Γιβράλτῆρ, ζῶσα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἐκεῖ ἀγγλικῆς φρουρᾶς.

Οἱ πλείστοι τῶν πιθήκων ζῶσιν ἐντὸς δασῶν, ὀλίγοι δὲ τινες ἐπὶ βραχιδῶν ὀρέων, οἵτινες ἀνίκανοι ὄντες ἀναρριχῶνται, μόνον ἐν καιρῷ μεγίστου κινδύνου ἀποφασίζουσι καὶ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τῶν δένδρων. Ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν εἰδῶν, πάντες οἱ πίθηκοι ἐλεῦθεροι ὄντες, ζῶσι κατ' ἀγέλας. Ἐκάστη ἀγέλη ἐκλέγει τόπον διαμονῆς· κατ' ἄλληλον ἰδίως δὲ ὅπου εὐρίσκονται φυτεῖαι ἀραβοσίτου, ζαχαροκαλάμου, βανανῆς καὶ καρποφόρων δένδρων, ὁ τοιοῦτος τόπος θεωρεῖται παρὰ τῶν πιθήκων ὡς ἀληθὴς παρὰδεισις. Ἀρχηγὸς δὲ καὶ ἑδηγὸς τῆς ἀγέλης ἀναγορεύεται ἐκ τῶν ἀρρένων ὁ ἰσχυρότερος, ἀφ' οὗ διαγωνισθὴ πρὸς τοὺς ὁμοίους του καὶ ἀναδειχθῆ νικητῆς, ἐπομένως ὁ ἔχων καλλιτέρεους ὀδόντας· καὶ εἰς τοῦτον πάντες ἀνεξαιρέτως ὑπακούουσιν. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ ὀρέγονται τὴν ἀρχηγίαν, αἱ μάχαι καὶ οἱ διαπληκτισμοὶ εἶνε καθημερινοί. Ἐν αἰχμαλωσίᾳ δὲ πάντα τὰ εἶδη ζῶσιν ἐν ἄκρᾳ ὁμοιοῖα καὶ ἀδελφικῇ ἀγάπῃ· ἀλλὰ καὶ τότε πάλιν οἱ ἰσχυρότεροι ἄρχουσι, προστατεύοντες ὅμως τοὺς ἀσθενεστέρους. Τόσῳ δ' ἀγαπῶσι τὰ μικρὰ των, ὥστε πολλάκις ὁ θάνατος τέκνου γίνεται αἰτία τοῦ θανάτου καὶ τῆς μητρὸς. Ἄν τύχη δὲ μήτηρ νάποθῆν ἀφίνουσα μικρὸν τέκνον, τότε προθύμως υἱοθετεῖται τὸ ὄρφανόν ὑπὸ τινος ἄρρενος ἢ θήλειως, ὅστις τὸ περιποιεῖται ὡς ἴδιόν του τέκνον.

Οἱ πλείστοι τῶν πιθήκων γεννῶσιν ἐκάστοτε ἕν, τινὲς δὲ καὶ δύο. Τὸ νεογέννητον εἶνε ἀσχημότερον τὸ πρόσωπόν του πλήρες ρυτίδων, ὁμοιάζει μᾶλλον πρόσωπον γέροντος. Τὸ μικρὸν τοῦτο τέρας ὅμως εἶνε ἡ χαρὰ τῆς μητρὸς του, ἥτις τὸ ἀγαπᾷ καὶ το θωπεῖε διὰ χειρονομιῶν, αἵτινες κινουσι τὸν γέλωτα τοῦ βλέποντος αὐτήν. Τὸ λαμβάνει διὰ τῶν δύο χειρῶν τῆς καὶ το ὑψώνει, παρατηροῦσα καὶ καμαρόνουσα αὐτὸ περιπαθέστατα, τὸ σφίγγει εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καὶ το κινεῖ ἐντὸς τῶν βραχιόνων τῆς, ὡς ἐάν ἤθελε νὰ το κοιμήσῃ. Ἀφ' οὗ δὲ μεγαλώσῃ ὀλίγον, τὸ ἀφίνει νὰ παίξῃ μετὰ τῶν συνομηλικῶν του, ἵσταμένη ὅμως πάντοτε πλησίον του. Ὅσάκις δὲ ἀτακτεῖ καὶ δὲν τὴν ὑπακούει, τὸ τιμωρεῖ καὶ διὰ ραπισμάτων.

Συνήθης τροφὴ αὐτῶν εἶνε καρποί, ῥίζαι, σπόροι, καὶ χλωρὰ φύλλα· δὲν καταφρονοῦσιν ὅμως καὶ τὰ ἐντομα, καὶ μετὰ μεγίστης δὲ ὀρέξεως καταβροχθίζουσιν ὡς, μικρὰ πτηνὰ κττ. Ἀλλοίμονον δὲ εἰς τὸν ἀγρὸν εἰς ὃν τύχῃ νὰ ἐπιπέσωσι! τρώγουσιν ἀπλήστως, καὶ ἀφανίζουσι δεκαπλάσια τῶν ὅσα ἐφαγον. Ἐνεκὰ δὲ τῆς ἀμέτρου λαίμαργίας των συλλαμβάνονται καὶ εὐκόλως. Διηγοῦνται ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Γουάνης λαμβάνουσι καλοκύνθη καὶ κενόνοσιν αὐτήν, ἀνοίγοντες μικρὰν ὀπήν, ὥστε νὰ χωρῇ ἡ χεὶρ τοῦ πιθήκου· ῥίπτουσιν ἐντὸς τῆς κολοκύνθης ζάχαριν καὶ καρπούς, καὶ τὴν ἀφίνουσιν. Οἱ πίθηκοι ἀμέσως τρέχοντες, εἰσάγουσι μετὰ κόπου τὴν χεῖρά των ἐντὸς τῆς ὀπῆς καὶ ἀρπάζουσι τὴν ζάχαριν καὶ τοὺς καρπούς, καὶ ἔχοντες τὴν πλάμην κλειστήν, προσπαθοῦσι νὰ τὴν ἐξαγάγωσιν, ἀλλὰ ματαίως· τότε δὲ οἱ ἀνθρώποι ὀρμῶσι καὶ συλλαμβάνουσι τὸν συλληφθέντα ἐν τῇ αὐτοσχεδίῳ ἐκείνῃ παγίδι.

Ἄδελγον δὲ πόσα ἔτη ζῶσιν· ὑποτίθεται ὅμως ὅτι οἱ τῶν μεγάλων εἰδῶν πίθηκοι φθάνουσι τὰ τεσσαράκοντα. Καὶ ἐλεῦθεροι μὲν ζῶντες δὲν ὑπόκεινται συνήθως εἰς ἀσθενείας· συλλαμβανόμενοι ὅμως καὶ ζῶντες μετὰ τῶν ἀνθρώπων, ὑπόκεινται εἰς τὸν μαρμαρόν, ἔξ οὗ οἱ πλείστοι καὶ ἀποθνήσκουσιν. Ἀσθενῆς πίθηκος εἶνε ὄντως ὅ,τι λυπηρὸν καὶ συγκινητικὸν θέαμα. Συγκινεῖται τις βλέπων τὸ πρὶν εὐκίνητον καὶ φαιδρὸν ἐκεῖνον ζῶον, κείμενον σκυθρωπὸν καὶ ἐλεεινόν, καὶ ἐπικαλούμενον τρόπον τινὰ βοήθειαν διὰ βλέμματός σχεδὸν ἀνθρωπίνου. Ὅσῳ πλησιάζει εἰς τὸ τέλος του, τόσῳ καθίσταται ἡμερώτερος, εὐγενέστερος καὶ διὰ ποικίλων τρόπων προσπαθεῖ νὰ ποδείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τοὺς περιποιούμενους αὐτόν. Βεβαιοῦται μάλιστα ὅτι πίθηκοι θεραπευθέντες ἄλλοτε διὰ φλεβοτομίας, ἔτεινον τὸν βραχίονα πρὸς τὸν κύριόν των, ὡς ἐάν τὸν παρεκάλουν νὰ τοὺς φλεβοτομήσῃ πάλιν διὰ νὰ θεραπευθῶσιν. Ἐκτὸς δὲ τοῦ μαρμαροῦ προσβάλλονται οἱ πίθηκοι ὑπὸ ἰδίας τινος ἀνιάτου ἀσθενείας, ἥτις τοὺς ἀφανίζει ἢ ἄκρα δηλ. τῆς οὐρᾶς ἐξελκοῦται, καὶ οἱ σπόνδυλοι τῆς πίπτουσι βαθμηδόν.

Τὰ τετράχειρα διαίρουσιν εἰς δύο φυλάς ἁ) εἰς τοὺς Πιθήκους, αἵτινες ὑποδιαιροῦνται εἰς πιθήκους τοῦ παλαιοῦ κόσμου, τῶν ὁποίων οἱ ὀφθαλμοὶ διευθύνονται πάντοτε πρὸς τὰ ἐμπρός, ὡς οἱ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οἵτινες ἔχουσι γνάθους θυλακωτάς ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀποθησαυρίζουσι τὴν τροφήν των, καὶ ἐπὶ τῶν

γλουτῶν τυλώματα, καὶ εἰς πιθήκους τοῦ νέου κόσμου, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰ πλάγια ὡς τὰ λοιπὰ ζῶα, καὶ δὲν ἔχουσιν ἐπιγλούτια τυλώματα, καὶ β.) εἰς τοὺς Ἱμμιπιθήκους ἢ Μάκους. Ἐκ τούτων δὲ θέλομεν περιγράψαι χάριν συντομίας μόνον ἐκεῖνους οἵτινες εἰκονίζονται ἐν τῇ 28 σελίδι.

Καὶ δὴ ὁ ἐν τῷ μέσῳ τῆς εἰκόνος μεγαλήτερος τῶν ἄλλων, τοῦ ὁποίου αἱ χεῖρες εἶνε τόσον μακρᾶί, ὥστε ἐν ᾧ ἵσταται ὄρθιος αὐταὶ ἐγγίζουσι κατὰ γῆς, εἶνε ὁ Οὐραγγουτάγκος (ἕνθρωπος τῶν δασῶν). Εὐρίσκεται δὲ ἀποκλειστικῶς ἐν τῇ νήσῳ Βορνέω, καὶ κατοικεῖ ἐντὸς ἐρήμων δασῶν καὶ παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν· οὐδέποτε δὲ ἐπὶ τῶν ὀρεῶν τῶν τόπων. Καὶ οἱ μὲν νεώτεροι καὶ υγιέστεροι ζῶσιν ἐπὶ τῶν δένδρων, διότι ἕνεκα τοῦ μήκους τῶν χειρῶν των δυσκόλως καὶ μετὰ κόπου πολλοῦ βαδιζοῦσι, γηράσκοντες δὲ καταπτῶσι δυσκίνητοι, ὀνηροὶ καὶ σύρονται κατὰ γῆς, ζῶντες ζῶν ἐλεεινῇ. Νέοι ὄντες κτίζουσι καὶ εἶδος φωλεῶς εἰς ὕψος 15 μέχρι 20 ποδῶν ἐκ κλάδων χονδρῶν καὶ φύλλων. Κοιμώμενοι δὲ κατακλίνονται ὡς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὅταν κρύνουσι καλύπτονται διὰ φύλλων.

Καταδιωκόμενος ὁ Οὐραγγουτάγκος ἀναβαίνει ἐπὶ τῶν ὑψίστων κορυφῶν τῶν δένδρων, καὶ κρύπτεται ἐντὸς τῶν φύλλων ἢ ὀπίσω χονδρῶν τινος κλάδου. Ἐάν δὲ πληρωθῇ ὑπὸ σφαίρας ἢ ὑπὸ βέλους, ἐκβάλλει κραυγὰς δυνατάς, κόπτει κλάδους καὶ τοὺς ῥίπτει κατὰ τῶν ἐχθρῶν του. Ἐχει δὲ ὀδόντας φοβεροὺς καὶ τόσην δύναμιν, ὥστε εὐκολώτατα συντρίβει βραχίονα ἀνθρώπου.

Τῶν Οὐραγγουτάγκων ἡ κεφαλὴ ὅτε μὲν εἶνε νέοι, ὁμοιάζει πρὸς τὴν κεφαλὴν μικροῦ παιδίου· ἀλλ' ἀρ' οὐ ἡλικιωθῶσιν, ἐξελίσσεται πᾶσα ὁμοιότης. Καὶ οἱ μὲν ἄρσενες φθάνουσιν εἰς ὕψος μέχρι πέντε ποδῶν, οἱ δὲ θήλειες εἶνε κατὰ ἡμισὺν πόδα βραχύτεροι. Τὸ σῶμά των εἶνε πλατύτατον περὶ τοὺς νεφρούς, ἢ δὲ κοιλία των λίαν ἐξωγκωμένη· ὁ λαιμὸς αὐτῶν εἶνε βραχὺς· καὶ οἱ ὄνυχες μακροὶ καὶ πεπλατυσμένοι· ἡ κάτω σιαγὼν εἶνε μακροτέρα τῆς ἕνω, τὰ χεῖλη των ἐρρυτιδωμένα καὶ παχέα, καὶ ἡ βίς σιμῆ· ἔχουσιν ὀφθαλμοὺς μικροὺς καὶ ὠτα μικρὰ, ἀλλ' ὅμοια κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὰ τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ χροῶμα τοῦ τριχώματός των εἶνε κοκκινωπὸν· τὸ τῆς γενειάδος των ὀλίγον τι ἀνοιχτότερον· τὰ δὲ γυμνὰ μέρη εἶνε ὑποκόκκινα ἢ ὑπόφαια.

Συλλαμβανόμενοι δὲ ἐξημεροῦνται εὐκόλως, καὶ ὑπάρχουσι πλείστα διηγήματα περὶ τῆς νοημοσύνης καὶ περὶ τῆς ἐν αἰχμαλωσίᾳ ζωῆς αὐτῶν. Εἶγε τις Οὐραγγουτάγκον, εἰς τὸ στόμα τοῦ ὁποίου ἠδύνατό τις νὰ εἰσάγῃ τὴν χεῖρα ἀρόθως· μετὰ χαρᾶς δὲ ἔτρωγε κρέας ψητὸν καὶ ἰχθύας, καὶ ἰδίως ὡς νωπά. Ἐπὶ οἶνον καὶ ἐσφάγγιζεν ἔπειτα τὰ χεῖλη διὰ τῆς χειρὸς του, καὶ μετεχειρίζετο τὴν ὀδοντογλυφίδα ὡς ἄνθρωπος. Πρὶν ἢ κοιμηθῆ ἔτιναζε τὸ σπῶμά του καὶ ἔπειτα κατακλίνετο. Τῷ εἶχον δώσει τεμάχιον ὑψίσματος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκάλυπτε ὅτε μὲν τὸ σῶμα, ὅτε δὲ μόνον τὴν κεφαλὴν. Κρατῶν δὲ ζυλάριον εἰσηγεν αὐτὸ ἐντὸς τοῦ κλήθρου τῆς ἀλύσεως διὰ τῆς ὁποίας ἦτο δεδεμένος, καὶ το περιέστρεφε, προσπαθῶν νὰ το ἀνοίξῃ. Εὐκόλως ἔλυε διὰ τῶν

χειρῶν καὶ τῶν ὀδόντων καὶ τοὺς πολυπλοκωτάτους κόμβους. Ἄλλος τις ἔπλυε τὸ σπινθῶμα τοῦ κλωβοῦ του διὰ βεβρεγμένου πανίου, καὶ ἔπλυε τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον ὡς ἄνθρωπος. Ἄλλος ἔτρωγεν εἰς τράπεζαν μεταχειριζόμενος περόνην καὶ κοχλιάριον· ὁσάκις δὲ ἐδυσκολύετο νὰ λάβῃ τι, εἶδεν τὸ κοχλιάριον εἰς τὸν κύριόν του, παρακκλῶν αὐτὸν νὰ τον βοηθήσῃ. Ἐπὶν δὲ κρατῶν τὸ ποτήριον καὶ διὰ τῶν δύο χειρῶν του.

Οἱ ἐνθεν καὶ ἐνθεν τοῦ Οὐραγγουτάγκου, εἶνε οἱ λεγόμενοι Κυνοκέφαλοι, διότι ἡ κεφαλὴ των εἶνε τρόπον τινὰ γελοιογραφία τοῦ κυνός· εἶνε δὲ οἱ ἀσχημότεροι καὶ χυδαϊότεροι τῶν τετραχειρῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ μέγιστοι μετὰ τὸν Οὐραγγουτάγκον. Τὰ χεῖλη των εἶνε εὐκίνητα, τὰ ὠτα μικρὰ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ των πλήρεις πονηρίας· ἡ δὲ οὐρά των ὅτε μὲν βραχεῖα ὅτε δὲ μακρὰ, καὶ ἡ διὰ λείου τριχώματος κεκαλυμμένη ἢ ἀπολήγουσα εἰς πυκνὸν θύσανον. Χροῶμα δὲ ἔχουσι ψαρόν, ψαροκίτρινον ὑποπράσινον, κλπ. ὀπίσθια δὲ κόκκινα. Τινῶν δὲ ὁ τράχηλος κοσμεῖται διὰ παχυτάτης χαίτης. Πατρὶς αὐτῶν εἶνε ἡ Ἀφρική· ζῶσι δὲ οὐχὶ ἐντὸς δασῶν, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων 40 καὶ 42 χιλιάδας πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης· ἐνίοτε δὲ μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ὀρίων τῶν αἰώνιων πάγων. Ἀγαπῶσι δὲ κατ' ὑπερβολὴν τὰ πνευματώδη ποτὰ, καὶ διὰ τοῦτο οἱ θέλοντες νὰ συλλάβωσιν αὐτοὺς ἀφίνουσιν ἀγγελικὰ πλήρη τοιοῦτων ποτῶν, καὶ οἱ πίθηκοι, πίνοντες ἀπλήστως, μεθύουσιν ἐντελῶς, καὶ τότε εὐκόλως συλλαμβάνονται, καὶ μανθάνουσιν εὐκόλως διάφορα παιγνίδια. Εἶνε ὅμως λίαν εὐερέθιστοι.

Ἐκ τούτων δὲ ὁ γνωστότερος καὶ νοημονέστερος εἶνε ὁ λεγόμενος Βαβουίν, ὅστις ἐν τῇ εἰκόνι κἀθηται καὶ φιλοσόφως περιποιεῖται τὸ ἀμέριμον τέκνον του. Ἐχει χροῶμα ἐλακίχρου, πρόσωπον ὑποπράσινον καὶ βλεφαρίδας ὑπολευκούς· ζῆ ἐν Ἀβυσσινίᾳ ἰδίως, ὁπόθεν μεταφέρεται εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Εὐρώπην, διασκεδάζων τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς πολυμαθείας του. Εἶνε δὲ ἡμερος καὶ πιστὸς εἰς τὸν κύριόν του.

Ἀντικρὺ τοῦτου ἵσταται καὶ τὸν βλέπει ὁ ὄνομαζόμενος Ἀμαδρυάς, ὅστις ἔχει χαίτην πυκνὴν καὶ μακρὰν 30 περίπου ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου. Τὸ χροῶμα του εἶνε ὡς τὸ τῶν ξηρῶν χόρτων, καὶ οἱ γλουτοὶ του κόκκινοι. Πολλοὶ τοιοῦτοι ζῶσιν ὁμοῦ καὶ κἀθηται σιωπηλοί· ἂν τις τοὺς ἀνησυχῆσῃ, κραυγάζουσιν ὡς κύνας ἢ μᾶλλον ὡς χοῖροι. Τοὺς ἰθαγενεῖς μαύρους δὲν τοὺς φοβεῖται, ἀλλὰ τοὺς πλησιάζει καὶ πίνει ἐκ τοῦ αὐτοῦ ῥύακος. Καὶ σήμερον δὲ οἱ κάτοικοι τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀβυσσινίας, διευθετοῦντες τὴν κόμην των, λαμβάνουσιν ὡς πρῶτον τὴν χαίτην τοῦ κυνοκεφάλου τοῦτου, ὅστις ἐν ταῖς ἀγυιαῖς τοῦ Κάβρου κατὰ τὰς ἐορτὰς διασκεδάζει τοὺς φιλοθεάμονας καὶ ἀργούς.

Περὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῇ εἰκόνι πιθήκων θὰ εἰπῶμεν προσεχῶς.

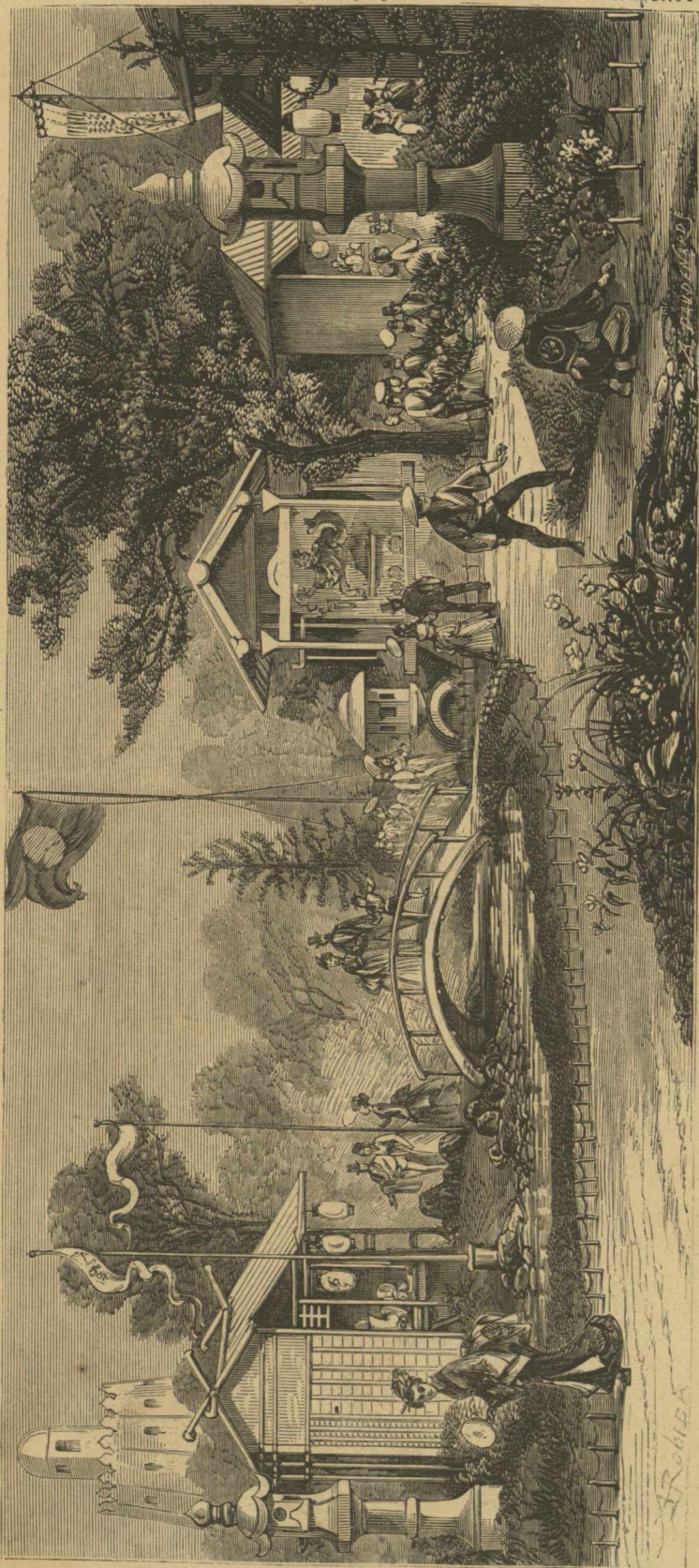
ΙΑΠΩΝΙΑ

Ἡ Ἰαπωνία, αὐτοκρατορία τῆς Ἀνατολικῆς Ἀσίας, σὺγκριταί ἐκ τεσσάρων νήσων μεγάλων, καὶ ἄλλων

καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου, καὶ καταστραφείσαν τῷ 1855 ὑπὸ σεισμοῦ φοβεροῦ, καταστραφείσων 400 χιλ. οἰκίων καὶ φονευθέντων 30 χιλ. κατοίκων. Τῇ δὲ 6 παρελθόντος Μαΐου ἐπυρπολήθη ὅλον τὸ ἐν αὐτῇ ἀνάκτορον τοῦ αὐτοκράτορος. Κυβέρνησιν ἔχει μοναρχίαν κληρονομικὴν δεσποτικὴν καὶ φεουδαλικήν, ἔχει δὲ δύο ἀρχηγούς, τὸν θρησκευτικὸν καλούμενον Μικάδον, καὶ τὸν πολιτικὸν καλούμενον Σεογοῦν. Μέχρι τοῦ 17 αἰῶνος ἡ Ἰσπανία ἦτο ἄγνωστος τοῖς Εὐρωπαίοις, γνωστὴ γενομένη ὑπὸ δύο περιηγητῶν Ἑνετῶν μόλις ὅμως περὶ τὰ 4500 κατέρωθωσαν Ἰησοῦται Πορτογάλλοι νὰ ἀποκατασταθῶσιν ἐκεῖ, κηρύττοντες τὸ εὐαγγέλιον, καὶ πολλοὺς τρέποντες ἐπὶ τὸν χριστιανισμόν, οὗ ἕνεκα καὶ κατεδιώχθησαν καὶ ἐφυγαδεύθησαν κακῶς ἔχοντες. Τότε δὲ οἱ Ὀλλανδοὶ κηρυθέντες κατὰ τῶν Ἰησοῦται, ἔλαβον ἀποκλειστικὸν προνόμιον παρὰ τοῦ ἡγεμόνος, τοῦ νὰ ἐμπορεύωνται μετὰ τῆς Ἰαπωνίας. Κατόπιν ὅμως διὰ συνθηκῶν, ἐπεξετάθη τὸ προνόμιον τοῦτο καὶ ἐπὶ ἄλλων κρατῶν, ὥστε ἤδη πολλοὶ λιμένες αὐτῆς εἶνε προσιτοὶ τοῖς Εὐρωπαίοις, μὴδ' αὐτῆς τῆς Γεδδῶ ἐξαιρουμένης. Θρησκεία δὲ τῶν Ἰαπῶνων εἶνε ἡ τοῦ Σίντο, τοῦ Βούδδα καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Κομφουκίου.

Ἡ Ἰαπωνία εἶναι χώρα πλουσία, παράγουσα χρυσόν, ἀργυρον, ὑδράργυρον, θεῖον, σίδηρον, μόλυβδον, καὶ ἰδίως χαλκὸν ἄφθονον. Παράγει ἄρζαν, βάμβακα, καπνὸν καὶ Τέ, τοῦ ὁποίου 12 ἑκατομμ. λιτρῶν στέλλει μόνον εἰς Ἀμερικὴν. Πρὸς τούτοις δὲ ὑφάσματα μετάξινα καὶ βαμβακερά, πορσελάνην, καὶ χάρτην ἐκ φλοιοῦ μωρέας. Κατὰ δὲ τὴν πρὸσδοκ καὶ τὸ ἐμπόριον πρωταγωνιστεῖ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὡς ἀπέδειξεν ἡ πρὸ μικροῦ λήξασα παγκόσμιος ἐν Βιέννῃ ἐκθεσις, τῆς ὁποίας τὸ Ἰαπωνικὸν τμήμα παριστᾷ ἢ παρακειμένη εἰκὼν. Ἐν τῷ τμήματι δὲ τούτῳ ἦσαν ἐκτεθειμένα τόσα τέλεια καὶ ὡραῖα ἀριστοτεχνήματα, ἰδίως δὲ λεπτὰ χαλκουργήματα καὶ λεπτοφυστάτα μεταξωτά, ὡς καὶ ἀπλᾶ μὲν, ἀλλὰ περιζήτητα ριπίδια. Καὶ μεγίστη κατανάλωσις Ἰαπωνικῶν τεχνουργημάτων ἐγένετο, διότι οἱ Ἰάπωνες δὲν ἠρκέσθησαν εἰς τὰ κυρίως ἐκθέματα, ἀλλὰ μετεκόμισαν πολλὰς χιλιάδας παραπλησίων εἰδῶν πρὸς ἐπικερδῆ πώλησιν, καὶ ἄν-

ΤΟ ΙΑΠΩΝΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ

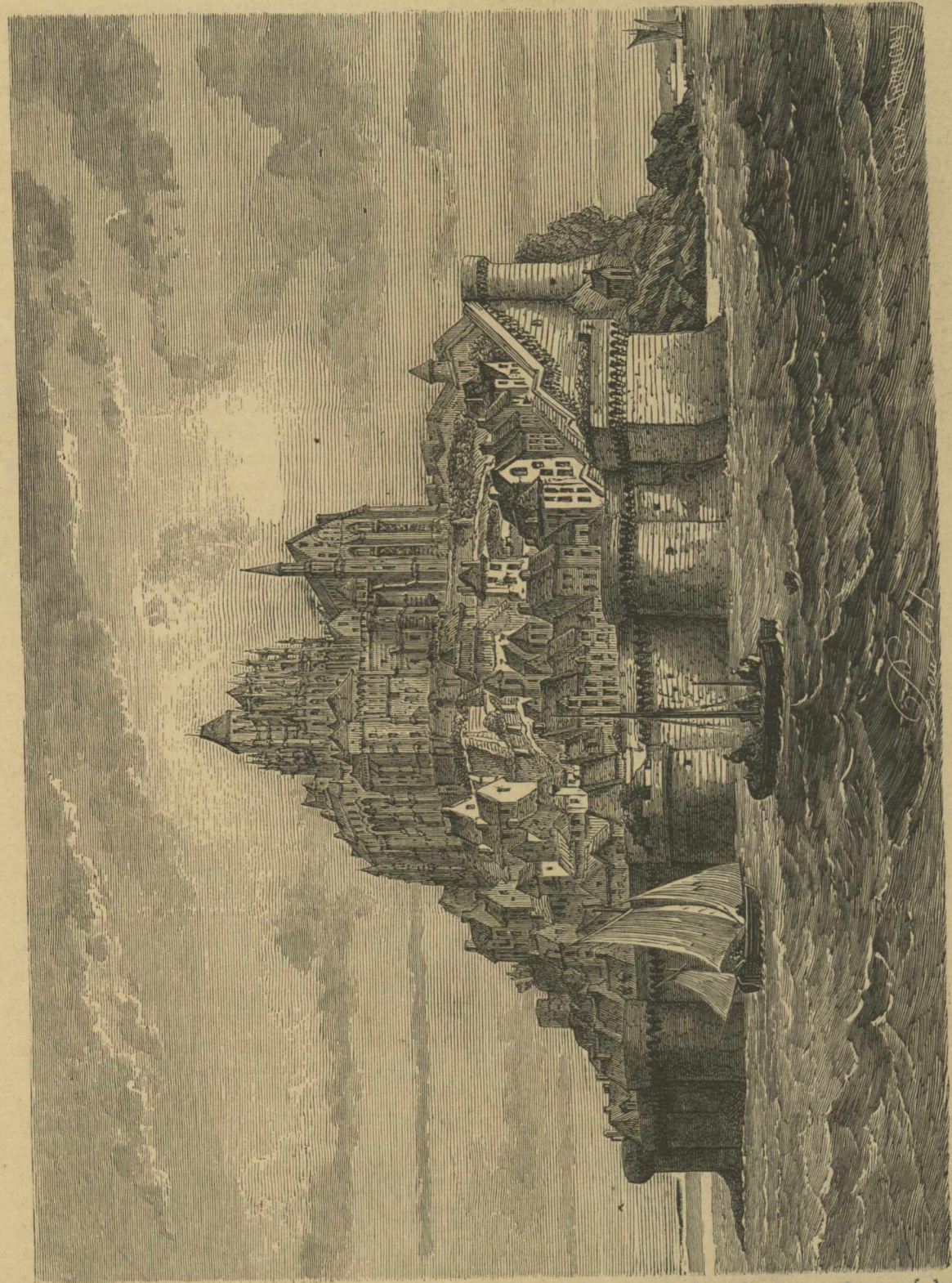
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΝ ΒΙΕΝΝῃ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ 1873.

μικροτέρων. Κατοίκους δὲ ἔχει περὶ τὰ 40 ἑκατομμύρια, καὶ πρωτεύουσαν τὴν Γεδδῶ, κατοικουμένην ὑπὸ ἐνός

εἰς τὰ κυρίως ἐκθέματα, ἀλλὰ μετεκόμισαν πολλὰς χιλιάδας παραπλησίων εἰδῶν πρὸς ἐπικερδῆ πώλησιν, καὶ ἄν-

τως εἰσέπραττον καθ' ἑκάστην περὶ τὰς 8 χιλιάδας φοινικίων. Διὰ τὰς προόδους δὲ αὐτῶν ἐν τῇ τέχνῃ ἔλαβον 217 βραβεῖα, τιμηθέντες ἰδίως διὰ τὴν ἀγρονομίαν καὶ διὰ τοῦ Διπλώματος τῆς τιμῆς.

ἀληθῶς ἔκτακτόν τι. Ἐκ τῶν ἰδόντων αὐτὸ οἱ μὲν τὸ ὀνομάζουσι τερατῶδες, οἱ δὲ μεγαλοπρεπὲς ἅμα καὶ ὑψηλόν, πάντες ὅμως ὁμολογοῦσιν ὅτι εἶνε θεᾶς ἄξιον. Τὸ ὄρος τοῦτο κείμενον ἐντὸς τῶν ὑδάτων τῆς Μάγ-

ΤΟ ΟΡΟΣ «ΑΓΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛ»

ΤΟ ΟΡΟΣ «ΑΓΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛ»

Τὸ ὄρος «Ἅγιος Μιχαήλ» τοῦ ὁποίου γενικὴν ἀποψιν βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ προκειμένῃ εἰκόνι, ἔχει

χῆς, ἐν τῷ κοιλίσκῳ ὅπου συνενεοῦνται αἱ ἀκταὶ τῆς Νορμανδίας καὶ τῆς Ἀρμορικῆς, ἀπέχει τῆς παραλίας περὶ τὰ δύο χιλιόμετρα, καὶ σχηματίζει νησίδριον, βάσιν μὲν ἔχον χιλίων περίπου μέτρων, ὕψος δὲ ὀγδοή-

κοντα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Δις δὲ τῆς ἡμέρας, γινομένης παλιρροίας, μένει ξηρὰ στενὴ τῆς λωρὸς γῆς, δι' ἧς ἐνούται τὸ τραχὺ τοῦτο ὄρυς μετὰ τῆς στερεᾶς.

Ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου οἱ Δρυῖδες, ἱερεῖς τῶν Γαλατῶν καὶ Βρεττανῶν, εἶχον ἰδρύσει τὸ πάλαι τοὺς βωμοὺς τοῦ Θεοῦ τῶν Βηληνοῦ, ἔπειτα δὲ οἱ Ῥωμαῖοι ἀνήγειραν ναὸν τοῦ Διὸς. Περὶ τὸν σ' δὲ αἰῶνα ἐπικρατήσαντο τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐκτίσθη ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου Μοναστήριον, τὸ ὁποῖον χρησιμεύσαν κατόπιν ὡς φυλακὴ καὶ σωφρονιστήριον μέχρι τοῦ 1864, ἐπεσκείασθη ἔκτοτε καὶ κατέχεται νῦν ὑπὸ τάγματος μοναχῶν. Ἐχει δὲ καὶ ναὸν ἀρστούργημα γοθικῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Ὁλη δ' ἡ νῆσος περικυκλοῦται ὑπὸ ὄχυροῦ πέιχους καὶ φρουρίου, ὅπου οἱ Ἀγγλοὶ πολιορκήσαντες τῶ 1417 καὶ 1423, ἀπεκρούσθησαν οὐδὲν καταρωθέντες. Ἐκτοτε δὲ σώζονται εἰσέτι κανόνικα σιδηρὰ, ἐγκαταλειφθέντα παρὰ τῶν Ἀγγλῶν.

Νῦν δὲ διακρίεται εἰς τρία μέρη εἰς τὰ ὄχυράματα, ἀποτελούμενα ἐξ ἐπαλλῆσεων καὶ πύργων, βυθίζομένων μεγαλοπρεπῶς ἐντὸς τῶν ὑδάτων, εἰς τὴν πόλιν ἧτις κρέμαται, οὕτως εἶπειν, ἐκ τῶν πλευρῶν τοῦ ὄρους, καὶ εἰς τὸ μοναστήριον, ὅπου ὑψοῦται ἐπὶ τῆς ὑψίστης κορυφῆς, περὶ τοὺς 180 πόδας ὑπὲρ τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν.

ἩΥΡΓΙΤΟΥ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

(Συνέχεια.)

Θόρυβος μέγας. Εἶχε μὲν δίκαιον, ἀλλὰ πῶς ἦτο δυνατὸν νᾶνευθῶσιν ὡς βασιλέα τόσο μικρὸν ζωῦσιον, καὶ νᾶπορρίψωσι τὸν Ἀετὸν! Κραυγαί, ταραχή. . . Τέλος πάντων ἀναβαίνει εἰς τὸ βῆμα γηραιά τις Γλαυζὺ—τὸ πτηνὸν τῆς Ἀθηνᾶς,—ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο ὡς συνετωτάτη, ἀνοίγει τοὺς μεγάλους ὀφθαλμοὺς τῆς καὶ νεύει ὅτι θέλει νᾶ ὀμιλήσῃ.

— Τέκνα μου, εἶπε, ζήσους τὴν σεβασμίαν καὶ πολὺν κεραλήν τῆς, τέκνα μου, τὸ ζήτημα εἶνε μὲν σπουδαῖον, σπουδαϊότατον, ὅχι ὅμως καὶ ἄλυτον. Κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην ἰδοὺ πῶς πρέπει νᾶ λυθῇ ἡ δυσκολία. Ὁ μὲν Ἀετὸς θὰ ἦνε βασιλεύς, ἐπειδὴ αὐτὸς διὰ τῶν ἰδίων του δυνάμεων κατώρθωσε νᾶ ὑπερβῇ ὅλους. Νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης.

— Μάλιστα, μάλιστα.

— Καλὰ λοιπόν! Ἄς τον ἀνακηρύξωμεν βασιλέα.

— Μάλιστα! Ζήτη ὁ βασιλεύς! Ζήτη!

— Τώρα λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ἡ Γλαυζὺ, τὸ πτηνόν, τὸ ὁποῖον ἄνευ τοῦ ἀετοῦ δὲν θ' ἀνέβαινε τόσο ὑψηλὰ, καὶ αὐτὸ νᾶ το ἀνακηρύξωμεν, ὅχι μὲν βασιλέα, ἀλλὰ βασιλίσκον μικρὸν βασιλέα.

— Εὐγε! κάλλιστα! Ζήτη ὁ βασιλίσκος! Ζήτη ἡ Γλαυζὺ!

— Ζητῶ τὸν λόγον, εἶπεν ὁ βασιλίσκος διὰ τῆς γλυκείας ὡς τοῦ ἀλύου φωνῆς του.

— Ὅμιλήσατε, μεγαλειότατε.

— Ἐγὼ εἶμι ἄδικον, ἀγαπητοὶ μου φίλοι, προτιμῶντες τὸν Ἀετὸν διὰ νᾶ σας κυβερνήσῃ. Ὁραίος ἔκτισε λέως τῇ ἀληθείᾳ! Βέβαια εἶνε ἰσχυρότερος καὶ ἐμοῦ καὶ πολλῶν ἐξ ὑμῶν καὶ κατόπιν θα δοκιμάσετε τὴν ἰσχύν του. Ἀλλ' ἐγὼ ὅμως εἶμι πονηρότερος, διότι τὴν ἐξηπάτησα χωρὶς νᾶ νοῆσθαι τίποτε. Δυστυχῆ βασιλεῦ! . . . Ἀληθινὰ, σὰς το λέγω καὶ νᾶ το ἐνθυμηθῆτε. «Διὰ νᾶ κυβερνηθῇ οἰονδήποτε Κράτος, προτιμώτερον εἶνε ἡ εὐφυΐα καὶ ὁ νοῦς, παρὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν βίαν!»

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐπέταξεν εἰς τοὺς κλάδους τῶν πλησίον δένδρων, ψάλλον διὰ τῆς γλυκείας φωνῆς του—Προτιμῶ τὴν ἐλευθερίαν. Προτιμῶ τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ κρατῶ τὸ στέμμα. . . Καὶ ἔγεινεν ἄφικτος. . .

Οὕτω πῶς ἔμαθον τὴν ἱστορίαν αὐτὴν τὴν τόσον σπουδαίαν καὶ χρήσιμον εἰς ἡμᾶς τὰ πτηνὰ.

Καὶ ὁ μὲν πατήρ μετὰ τῆς κόρης του ἀνεχώρησαν κρατούμενοι ἀπὸ τῶν χειρῶν, ἐγὼ δὲ ἐβουθήσθην εἰς ὠκεανὸν σκέψεων καὶ ἐσκεπτόμην καὶ ἐσκεπτόμην! . . .

Οὕτω πῶς ἔζων ἡσυχος ἐντὸς τοῦ ἡμέρου ἐκείνου δάσου, ὅτε ἡμέραν τινὰ—ἀπορᾶς ἡμέρα! ἐκινδύνευσα κίνδυνον φοβερόν. . . ὅστις ὅμως, ὡς θὰ ἴδωμεν ἔπειτα, μετετρέπη εἰς χαρὰν καὶ εὐτυχίαν μου. Τοιοῦτος εἶνε ὁ κόσμος. Ἐνόμιζον ὅτι μόνον ἡμέρα καὶ ἄκακα πτηνὰ εὐρίσκοντο ἐντὸς τοῦ δάσου, καὶ διὰ τοῦτο περιεπλανώμην ἀμέριμνος καὶ χωρὶς καμμίαν προσφύλαξιν. Ἡμέραν τινὰ λοιπὸν ἐκαθήμην ἐπὶ κλάδῳ ὑψηλῆς λεύκης καὶ ἔβλεπον ὑποκάτω μου ῥέοντα τὸν ποταμὸν, καὶ ἐθαύμαζον τὴν πέριξ φύσιν πικρῶ ἄκρα ἡσυχία εἶχε σημάνει ἡ μεσημβρία, καὶ πάντα τὰ πτηνὰ εἶχον σιωπήσει, μόνον δὲ ὀλίγα τινὲς μυῖαι ἐβόμβουν εἰς τὰς ἄκρας τῶν κλάδων. . . . Καὶ ἐγὼ ἐνύσταζον καὶ μάλιστα εἰμπόρουν νᾶ ἔχω ἀνοικτοὺς τοὺς ὀφθαλμούς μου.

Ἀἴφνης ἀκούω κραυγὴν ὀξεῖαν, ἀγρίαν ὑψόνω τὴν κεφαλὴν μου καὶ τί βλέπω; Ἀνωθεν μου ὑψηλὰ εἰς τὸν οὐρανὸν βλέπω δύο ὀφθαλμοὺς φοβεροὺς καὶ φλογερούς, οἱ ὁποῖοι ἤστραπτον κ' ἐγὼ δὲν εἰζέερω πῶς μεταξὺ δὲ τῶν δύο αὐτῶν ὀφθαλμῶν ἐξεῖχε ῥάμφος κυνόχρουν, καμπύλον, ἄγριον, καὶ ἐπὶ τοῦ ῥάμφους δύο μύστακες κίτρινοι! . . .

Τὸ λέγω τώρα καὶ ἐκ τοῦ τρόμου ἀνατριχίω ὡς ἐὰν ἦτο ἐκείνη ἡ στιγμή. Οἱ ὀφθαλμοί, τὸ ῥάμφος καὶ οἱ μύστακες ἦσαν ἐνὸς πτηνοῦ μὲ μακρὰς τὰς πτέρυγας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἀκίνητοι ὑψηλὰ εἰς τὸν ἀέρα. Τὸ εἶδον, καὶ ἀμέσως ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν μου ἡ αἰματοχυρία καὶ ὁ θάνατος. Ὁ ἱεραεὺς, ὅστις εἶχεν ἄλλοτε κυνηγῆσαι τὴν Κορυδαλίδα μου, συγκρινόμενος πρὸς τὸ ἄγριον τοῦτο πτηνόν, ἦτο ἀρνίον. Κ' ἔπειτα ἐγὼ τί ἤμην ἐνώπιόν του; ἐν τίποτε. Τὸ σῶμα του ἦτο ὀλίγον μεγαλῆτερον περιστερᾶς, καὶ αἱ πτέρυγές του τόσαι. . . ἀφίνω πλέον τοὺς φοβεροὺς τοῦ ὄνυχας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἔτοιμοι νᾶ ἐμπηχθῶσιν εἰς τὸ ἄθλιον σῶμά μου καὶ νᾶ το κατασπαράξωσιν. . . Ἐνόησα λοιπὸν ὅτι τὸ πτηνὸν ἐκεῖνο ἦτο σαρκοφάγον ὄρνεον καὶ δὲν ἔπαιζε. . . Συμφορὰ μου! τώρα θὰ μ' ἀρπάξῃ. . .

Τί νᾶ κάμω! . . . Στρέφω δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἐντρομος, καὶ κατ' εὐτυχίαν μου βλέπω ὀπὴν πλαττεῖν ἐπὶ

τοῦ κορμοῦ τῆς λεύκης μου. Νεκρὸς σχεδὸν ἐκ τοῦ φόβου ἔρρωθ' ἐντὸς τῆς ὀπῆς, καὶ πίπτω ἐπὶ τινος ζήσου κριωμένου. Ἦτο δὲ τοῦτο σκύουρος, ὅστις τρομάξας ἐκ τῆς αἰφνιδίως εἰσβολῆς μου, ἀνεπήδησε, καὶ ἀνατρέψας με ἐξῆλθεν ὡς ἀστραπὴ ἐξω κ' ἐξω τῆς ὀπῆς; ἀλλ' ἀμέσως τὸ φοβερὸν ὄρνεον ἐφορμᾷ, τὸν ἀρπάξει διὰ τῶν ὀνύχων του, καὶ πετᾷ εἰς τὴν κορυφὴν ξηροῦ τινος δένδρου. Τὸν δυστυχῆ σκύουρον! ἐδάκρυσα ἀκούσας τὴν τελευταίαν κραυγὴν του! ἄς ἦτο καὶ εἰς τῶν φοβερωτέρων ἐχθρῶν τῆς φυλῆς μου. . .

Ἐσώθην. . . Ὁ Γύψ, οὕτως ὀνομάζεται τὸ ὄρνεον, κρατῶν σφιγκτὰ τὸ θῦμά του, ἐπέταξε πάλιν ἀπὸ τοῦ δένδρου, ζητῶν μέρος ἡσυχον νᾶ φάγῃ. Ἰδὼν δὲ ἐν μέσῳ τῶν ἀγρῶν ὑψόμενον στῦλον μεμονωμένον, πετᾷ πρὸς αὐτόν, ὅχι ὅμως κατ' εὐθεῖαν, ἀλλὰ διαγράφων κύκλους, καὶ πλησιάζων μετὰ πολλῆς προφυλάξεως. . . Μόλις ὅμως ἐπάτησεν ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ ἐπὶ τοῦ στύλου, καὶ εὐθύς. . . πάφφ! συνελήφθησαν οἱ πόδες του. . . Ὁ στῦλος ἐκεῖνος ἦτο παγίς πρὸς σύλληψιν τῶν ἀρπακτικῶν ὀρνέων, τὰ ὁποῖα ἐδεκάτιζον τὰς πέρδικας καὶ τοὺς φασιανοὺς τοῦ κτήματός, ὅπου ἦτο ἐκεῖ πλησίον.

Δ'

Ο ΝΕΟΣ ΦΙΛΟΣ ΜΟΥ.

Ἐντὸς τῆς ὀπῆς εὐρισκόμενος, ὑπερεχάρην ἰδὼν τὸ δυστύχημα τοῦ ἐχθροῦ τῶν μικρῶν πτηνῶν. Ὡς δ' ἔμαθον ἔπειτα τὸ ὄρνεον τοῦτο, ὁ Γύψ, θαυμάζεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν γενναίότητα αὐτοῦ. Ὁραία γενναίότης, μὰ τὴν ἀλήθειαν! νᾶ καταδιώκῃ πέρδικας, κορυδαλίδας καὶ μικρὰ πτηνὰ! . . . Ἄν κατεδίωκε τοὺς ὄμοιους του ἢ ἄλλα ὄρνεα ἄγρια, τότε μάλιστα θὰ ἤξιζε νᾶ τον λέγῃ τις γενναῖον, ἀλλὰ νᾶ πειράξῃ τὰ μικρὰ πτηνὰ; . . . ἄπικε. Διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ ἐγὼ ὅχι μόνον δὲν τον ἐθαύμαζα, ἀλλ' ὑπερεχάρην διὰ τὸ δυστύχημά του.

Ἀφ' οὗ ὅμως παρήλθεν ἡ πρώτη ὀρμὴ τῆς ἐκδικήσεως, ἐσκέφθην καλλίτερα, καὶ εὗρον ὅτι ὁ συλλογισμὸς μου ἦτο ἐσφαλμένος. Διότι, εἶπον κατ' ἐμαυτόν, ἐγὼ τρώγων τὸν μύρμηκα εἶμι ἐνοχος; Ἡ συνείδησίς μου μὲ λέγει ὅτι δὲν εἶμι! διότι τρώγων αὐτόν, ὑπακούω εἰς τοὺς ὄρους τῆς ὑπάρξεως. Λοιπὸν καὶ ὁ Γύψ τρώγων ἐμέ, εἶνε ἐνοχος; ὅχι βέβαια, διότι ὑπακούει καὶ αὐτὸς εἰς τὴν φωνὴν τῆς φύσεως, διότι δὲν εἰμπορεῖ νᾶ ζήτῃ, ἂν δὲν φάγῃ κρέας. —Τόσῳ χειρότερα διὰ τὰ μικρὰ καὶ ἀπροσγάτευτα πτηνὰ! —Ἐὰν λοιπὸν ὁ Γύψ, τρώγων τὰ μικρὰ ζῶα, δὲν το κάμνη κινούμενος ὑπὸ κηλίας, ἀλλὰ μόνον διὰ νᾶ ζήσῃ, τότε, ἀντὶ νᾶ χαρῶ διὰ τὸ δυστύχημά του, πρέπει νᾶ τον λυπηθῶ, διότι ἔπεσεν εἰς τὴν παγίδα τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις βέβαια δὲν θὰ τον λυπηθῇ. Ἀλλὰ τότε λοιπὸν πρέπει νᾶ λυπηθῶ καὶ τὸν σκύουρον, καὶ τὸν μύρμηκα. Ἀλλὰ πάλιν, ὅταν τις λυπητὰ ὅλους ἀδικητικῶς, δὲν εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς ἐὰν μὴ λυπητὰ κἀνέκα; Ἐδῶ ἴσα ἴσα περιεπλέκετο ὁ νοῦς μου. . . Καὶ μὴ σας φαίνῃ παραξένον, φίλτατοί μου ἀναγνώσταί, διότι τί νᾶ σας εἶπω; ὁ Πυργίτης δὲν εἰμπορεῖ νᾶ γείνη διὰ μίαν φιλόσοφος.

Ἐξήτασα ἔπειτα ἂν ἡ πράξις τοῦ ἀνθρώπου ἦτο δικαία, καὶ εὗρον ὅτι δικαίως ἐπραττε καταδιώκων τοὺς ἐχθροὺς τῶν πέρδικων, τῶν φασιανῶν καὶ τῶν ἄλλων πτηνῶν του, τὰ ὁποῖα ἀνατρέφει πρὸς τροφήν του. Ὡστε πάλιν, βλέπετε, κατῆντων εἰς τὸ λυπηρὸν συμπέρασμα, ὅτι, ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης βαθμίδος τῆς κλίμακος τῶν ζώων, μέχρι τῆς κατωτάτης, ὁ μόνος νόμος τῆς ζωῆς εἶνε ὁ πόλεμος καὶ ἡ καταστροφή!

Τοιαῦτα σκεπτόμενος, δὲν εἰζέερω νᾶ σας εἶπω πόσῃ ὥραν ἔμεινα ἐκεῖ τρυπώμενος; τοῦτο δὲ μόνον εἰζέερω, ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ φιλοσοφίαι διεσκέδασαν τὸν φόβον μου καὶ. . . ἐπέινασα. Κατέβην λοιπὸν εἰς τὴν ῥίζαν πυκνοῦ θάμνου, καὶ ἐν ᾧ ἀνεζήτησον τροφήν, ἤκουσα ὅπισθόν μου εὐθυμῶν ἄσμα, καὶ νέος σύντροφος ἐπέταξε πλησίον μου τρέχων καὶ πηδῶν. Πλησιάζας δὲ μ' εἶπε:

— Αἴ! φίλε μου Πυργίτη! Σὰς ὁμολογῶ ὅτι ἀκούσας φωνὴν ἄγνωστον εἰς ἐμέ, ἀνετριχίασα καὶ στρέψας τὴν κεφαλὴν μου κατεμέτρησα διὰ τοῦ βλέματος ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν τὸν νάνον ὅστις μ' ὠμίλει. Ὁ μανδύας του ἦτο στακτόχρους, ἡ κεραλή καὶ τὸ στήθος του ἐστιλθόν, καὶ ὁ λαίμῳς του ἦτο χρώματος κοκκίνου, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι φορεῖ κόκκινον λαίμοδετῆν. Ὀνομάζετο δὲ ὡς ἔμαθον ἔπειτα Πυρρούλας καὶ κοινότερον Πετρίτης.

— Α! εἶσαι πάρα πολὺ ὑπερήφανος, φίλε μου Πυργίτη!

Ἐγὼ μιλιᾶ!

— Πυργίτη! Πυργίτη! Τί κάμνεις ἐδῶ εἰς τοῦτον τὸν ἀκατοίκητον τόπον;

— Περιηγοῦμαι.

— Περιηγεῖσαι, Πυργίτη φίλε μου; Ἀλλ' οἱ ὄμοιοί σου ποτὲ δὲν ἀφίνουν τὴν στέγην ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐγεννηθήσαν.

— Ἐγὼ δὲν ὀμοιάζω μὲ τοὺς ὄμοιους μου. Ἐγὼ εἶμι Πυργίτης φιλόσοφος.

— Ὡ! ὦ! ὦ! φίλε μου Πυργίτη! καλὸ τί με λέγεις; φιλόσοφος εἶσαι; Καὶ ὅμως πρὸ ὀλίγου ἐτύπωσε ὡστὴν τρελλὸς εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ σκυούρου!

— Καὶ ποῦ με εἶδες;

— Ἦμην κρυμμένος ἐδῶ πλησίον.

— Πρέπει ὅμως νᾶ ὁμολογήσης ὅτι ὁ φόβος μου ἦτο φυσικώτατος.

— Φυσικώτατος. . . καὶ ἂν θέλῃς μάλιστα ὑπερφυσικώτατος. Τί λόγος! Καὶ τώρα ἂν ἔχω κελὸν ἐρώτημα, τί θὰ κάμῃς, φίλε μου Πυργίτη;

— Ἀλλοίμονον! τίποτε δὲν ἀπεφάσισα ἀκόμη! Ἀλλ' ὅμως θέλω νᾶ περιηγηθῶ, νᾶ μάθω διάφορα πράγματα, νᾶ γνωρίσω τόπους ἀγνώστους, νᾶ θαυμάσω τὰ μεγάλα θεάματα τῆς φύσεως ἐνὶ λόγῳ εἶδος τι περιεργείας μὲ ὠθεῖ, καὶ φωνὴ ἐσωτερικὴ μὲ λέγει πάντοτε ἐμπρός!

— Καὶ ὅμως ἀρκετὸν καιρὸν ἔμεινες ἐδῶ.

— Καὶ ποῦ το εἰζέερες;

— Αἴ! Πυργίτη μου, ἡμεῖς εἰμεθα συγγρόνως καὶ πυκνοῦ καὶ πουθενά ὥστε ὅλα τὰ εἰζέεροισιν. Ἡμεῖς ἀντὶ νᾶ καθήμεθα καὶ νᾶ καμαρόνομεν εἰς τὰς ἀυλάς καὶ τοὺς κήπους, τρυπόμενοι ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον,

και βλέπομεν τὰ πάντα. Καὶ ὅταν θέλωμεν νὰ φά-
λωμεν, ἀναβαίνομεν εἰς τὴν κορυφὴν πυκνοῦ δένδρου,
καὶ ἐκεῖ ψάλλομεν ἀρκετὴν ὥραν, ὥστε μᾶς ἀκού-
ουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὠφελοῦνται ἐκ τῆς φωνῆς μας,
καὶ δεικνύοντες διὰ τοῦτο τὴν εὐγνωμοσύνην των, μᾶς
ἀγαπῶσι, μᾶς σέβονται καὶ μᾶς ὑπερασπίζονται.

— Πῶς; εἶπον ἐγὼ ἐκπληκτος ὁ ἄνθρωπος, τὸ ἄγριον
αὐτὸ ζῶον σὰς ἀκούει; Καὶ λέγεις ὅτι ἔχει τὴν ἀ-
νάγκην σας; Δὲν με λέγεις πῶς;

— Ἄ! ἄ! φίλε μου Πυργίτη. . . Πολλὰ πράγ-
ματα ἀκόμη δὲν εἰξεύρεις. . . Ἡμεῖς εἴμεθα τὸ βα-
ρόμετρον τῶν πτωχῶν ἀνθρώπων.

— Ἀλήθεια! προλέγετε ἂν ὁ καιρὸς θὰ ἦνε καλὸς
ἢ κακός;

— Βέβαια, καὶ ἰδοὺ πῶς. Ἀναβαίνομεν ἐπὶ τινος
δένδρου τόσον ὑψηλότερα, ὅσον καλλίτερος θὰ ἦνε ὁ καιρὸς αὔριον
καὶ τὰς ἀκολουθοῦσας ἡμέρας. Καὶ
ὁ χωρικός ἢ ὁ κηπουρὸς ἀκούων τὸ
ἄσματίον μας, ὑψώνει τοὺς ὀφθαλ-
μούς του καὶ λέγει· « Ἄ! ἄ! νὰ ὁ
Πετρίτης. . . Ποῦ εἶνε; . . . ἰδέ τον
ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἀ-
χλαδιᾶς· θὰ ἔχωμεν λοιπὸν καλω-
σύνην αὔριον καὶ ὅλην τὴν ἐβδομά-
δα. . . Ἄ! τὸν πονηρόν! κἀθηται
εἰς τὰ χαμηλὰ κλαδιά! Τὴν νύκτα
χωρὶς ἄλλο θὰ ἔχωμεν βροχὴν. . . »
Καὶ ἐπομένως τακτοποιεῖ τὰς ἐρ-
γασίας του.

— Σὰς συγχάριω. Καὶ δὲν με
λέγετε, παρακαλῶ, πῶς τα ἐμάθατε
αὐτὰ τὰ ὠραία πράγματα;

— Καὶ ἐγὼ δὲν εἰξεύρω. Ἄλλὰ
ὅπως καὶ σεῖς οἱ Πυργίται.

— Τί θὰ εἰπῆ ὅπως καὶ ἡμεῖς. . .
Ἡμεῖς δὲν εἴμεθα βαρόμετρα κἀ-
νεός.

— Μὲ συγχωρεῖς, εἴσθε καὶ τεῖς. . .

— Καλέ, τί με λέγεις!

— Δὲν μ' ἀφίνεις νὰ δμιλήσω. Ἄκουσε λοιπὸν. Τί
σε παρακινεῖ νὰ πηδᾷς κἀποτε περισσότερον ἢ ὀλιγώ-
τερον παρ' ὅσον συνειθίζεις;

— Μά! . . .

— Τί μὰ καὶ ξεμά. . . Οἱ ἄνθρωποι λοιπὸν πα-
ρετήρησαν ὅτι ὅταν κινήσθε πολὺ καὶ φωνάζετε πολὺ,
τότε προμηνύεται βροχὴ.

— Πραγματικῶς ἢ ὑγρασία. . .

— Ναί, ἢ ὑγρασία πειράζει τοὺς βεσματισμούς σας!

— Μὴ μᾶς πειράζης, κύριε Πετρίτη μὲ τὸν κἀ-
κινον λαιμοδέτην!

— Αἱ! Πυργίτη, φίλε μου, καθὼς καταλαμβάνω
δὲν βλέπεις μακρύτερα ἀπὸ τὴν μύτην σου καὶ
ἔχεις ἀνάγκη νὰ μάθης πολλὰ πράγματα, ὥστε νὰ
εἴμπορῆς νὰ εἰπῆς ὅτι εἰξεύρεις κἀτι τι καὶ σύ.

— Λοιπὸν, κύριε διδάσκαλε, θὰ με διδάξετε σεῖς,

— Εὐχαρίστως.

— Τότε λοιπὸν σὲ ὑπενθυμίζω ὅτι σε εἶπα πρὸ
ὀλίγου. Ἐπιθυμῶ νὰ ἰδῶ κόσμον, καὶ νὰ σπουδάσω
τὰ ἴθνη καὶ ἔθιμα τῶν ἀγνωστοτέρων λαῶν ἐν ἀνάγ-

κη δέ, προθύμως θὰ ὑπάγω καὶ εἰς τὴν ἄκρην τῆς γῆς.

— Πολὺ καλὰ! Λοιπὸν ἄς ταξειδεύσωμεν ὁμοῦ.

— Εὐχαρίστως! . . . Ἄς τσιμπήσωμεν ὀλί-
γον κἀτι τι καὶ ἀμέσως ἀναχωροῦμεν!

Μετὰ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας ὑπερέβημεν τὰ τείχη
τῆς ἐπαύλειος, ὅπου, ὡς ἐνθυμείσθε, εἶχον εἰπεῖ ὅτι
θὰ ζήσω πλέον ἐκεῖ ὅλην μου τὴν ζωὴν! . . .

Οὕτω πῶς ἤρχισεν ἡ φιλία μου πρὸς τὸν ἀνεκτί-
μητον Πετρίτην. Ἀδύνατον νὰ εὐρεθῆ πτηνὸν χαριέ-
στερον αὐτοῦ. Εὐθύμος, ἀμέριμος, ἔξυπνος, γενναῖος,
καὶ ναὶ μὲν ὀλίγον φίλερις, ἀλλ' ὅμως κάλλιστος, ὑπο-
χρεωτικός, εὐαίσθητος. Τί ἤθελες καὶ δὲν εἶχε τὸ ἀ-
ξιόλογον ἐκείνο πτηνόν! Ἄ! ποτὲ δὲν θὰ το λησμο-
νήσω.

Τὰ χαράγματα ὁ φίλος μου μ' ἐξύπνα. . . διότι ἐκ
πάντων τῶν πτηνῶν αὐτὸς ἐξυπνᾷ
ἐνωρίτερον. Καὶ αὐτὸν δὲ τὸν κόσ-
συρον, ὅστις λέγει ὅτι αὐτοῦ ἡ φω-
νὴ ἀκούεται πρώτη τὴν αὐγὴν, καὶ
αὐτὸν τὸν ἐξύπνιζε πολλάκις ὁ Πε-
τρίτης. Ἀλλὰ ἡ εὐστροφὸς καὶ ἀρ-
γυρὰ φωνὴ τοῦ Πετρίτη ἠκούετο
εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν ὥραν κἀθ' ἣν
ἡ Αὐγὴ μόλις ἐλεύκαινε τὸ μέρος
τῆς Ἀνατολῆς.

Ἀπὸ τῆς ὥρας δ' ἐκείνης μέ-
χρι βαθείας νυκτός, δὲν ἔπαυεν ἡ
συνομιλία μας. Παρὰ τοῦ φίλου
μου τούτου ἔμαθον τόσα πράγμα-
τα περὶ τῆς ἐξοχῆς καὶ τῶν ἀγρῶν.
Εἰξευρε δὲ πολλὰ καὶ περὶ τῶν
φυτῶν καὶ ἂν ὁ Θεὸς μοῦ τον ἐ-
χάριζε πολὺν καιρὸν, θὰ ἐμάνθα-
νον παρ' αὐτοῦ τόσας ὠφελίμους
συμβουλὰς πῶς νὰ προφυλαττωμαι
ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία. Ἐκτὸς τού-
του τόσον καλὰ ἐσυμφωνοῦμεν κἀθ'
ὅλα, διότι ἡ ταχύτης καὶ ἡ διάρ-
κεια τῆς πτήσεώς μας ἦτο ἡ αὐτή.

Ἐπειτῶμεν ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον καὶ διὰ νὰ πε-
ρᾶσῃ ἡ ὥρα, ἐλέγομεν διάφορα πράγματα. Τότε δὲ
μ' εἶπε ὅτι οἱ ἄνθρωποι τὸν ὀνομάζουσι καὶ πτηνὸν
τοῦ Θεοῦ, διότι ἐκ πάντων τῶν πτηνῶν, μόνος ὁ
Πετρίτης συνώδευσε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τὸν Γολ-
γοθᾶν, παρηγορῶν αὐτὸν διὰ τοῦ μελαγχολικοῦ ἄ-
σματος του. Διὰ τοῦτο δὲ ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν
τὴν χάριν τοῦ νὰ ἦνε προάγγελος εὐτυχίας, ὁσάκις
εἰσέρχεται εἰς τινὰ οἰκίαν.

Οὕτω δὲ ὀδεύοντες ἐπροχωροῦμεν, καὶ ἡ ἀστεί-
ρευτος φαιδρότης τοῦ συνοδοιπόρου μου μὲ κατέβηλ-
γεν. Ὅσα πλείοτερον τὸν ἐγνώριζον, τόσα ἠύξανε καὶ
ἡ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη μου.

(ἔπεται συνέχεια.)

Ἐκ πάντων τῶν πτηνῶν μόνος ὁ Πετρίτης
παρηκολούθησε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν
εἰς Γολγοθᾶ.